

PETYCJA

w trybie art. 63 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r.
o petycjach (tj. Dz.U. 2018 poz. 870)

Wnioskodawca:

Szanowna Pani

dr Agnieszka Dziemianowicz-Bąk

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

ul. Nowogrodzka 1/3/5

00-513 Warszawa

Przedmiot petycji: wniosek o podjęcie inicjatywy legislacyjnej mającej na celu zmianę przepisów Kodeksu pracy poprzez zwiększenie rocznego wymiaru urlopu wypoczynkowego o 10 dni w przypadku pracowników będących rodzicami lub opiekunami prawnymi osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub głębokim.

Treść postulowanej zmiany:

Wnoszę o nowelizację art. 154. Kodeksu pracy poprzez dodanie nowego przepisu w brzmieniu:

„Pracownikowi będącemu rodzicem lub opiekunem prawnym osoby posiadającej orzeczenie o znacznym lub głębokim stopniu niepełnosprawności przysługuje corocznie prawo do dodatkowego, płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni roboczych.”

Uzasadnienie prawne i społeczne:

1. Konstytucyjna zasada ochrony rodziny

Zgodnie z art. 71 ust. 1 Konstytucji RP, państwo ma obowiązek wspierania rodzin w trudnej sytuacji, w tym rodzin wychowujących osoby z niepełnosprawnością, i zapewnienia im pomocy. Obowiązki te obejmują również działania legislacyjne

uwzględniające interes opiekunów jako osób faktycznie realizujących opiekę w zastępstwie instytucji publicznych.

2. Urlop wypoczynkowy wykorzystywany na opiekę

Opiekunowie osób z orzeczoną niepełnosprawnością w stopniu znacznym lub głębokim zmuszeni są do wykorzystywania własnego urlopu wypoczynkowego nie na wypoczynek sensu stricto, ale na zapewnianie bieżącej opieki, organizację wizyt lekarskich, zabiegów rehabilitacyjnych, transportu do placówek zdrowotnych i edukacyjnych, czy załatwianie spraw formalnych i urzędowych w imieniu osoby zależnej. Skutkuje to odebraniem im prawa do realnej regeneracji psychofizycznej, które jest przecież podstawową funkcją urlopu wypoczynkowego, gwarantowaną przez art. 14 Kodeksu pracy i art. 24 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka.

W praktyce oznacza to, że osoba sprawująca codzienną opiekę nad osobą niepełnosprawną nie dysponuje żadnym czasem odpoczynku, a dotychczasowy wymiar urlopu nie odpowiada jej sytuacji życiowej i zawodowej.

3. Brak ochrony w Kodeksie pracy

Obecnie obowiązujące przepisy nie przewidują żadnego szczególnego rozwiązania dla opiekunów osób zależnych. Art. 19 ustawy o rehabilitacji odnosi się wyłącznie do osób niepełnosprawnych – nie zaś do ich rodzin czy opiekunów. To luka prawna, którą należy pilnie uzupełnić.

4. Obowiązki wynikające z prawa unijnego

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1158 nakłada na państwa członkowskie obowiązek tworzenia warunków sprzyjających godzeniu życia zawodowego z obowiązkami opiekuńczymi. Polska, mimo upływu lat, nie wprowadziła dodatkowych mechanizmów urlopowych dla tej grupy pracowników, co narusza zasadę lojalnej transpozycji prawa UE.

Proponowana zmiana stanowi wykonanie obowiązków implementacyjnych i harmonizuje polskie prawo pracy ze standardami europejskimi, przyznając opiekunom dodatkowe narzędzie ochrony zdrowia psychicznego, stabilizacji zawodowej i społecznej.

5. Skutki społeczne i gospodarcze – racjonalność postulatu

Dodatkowy urlop dla opiekunów ograniczy absencję chorobową, wypalenie zawodowe, poprawi zdrowie psychiczne i umożliwi utrzymanie aktywności zawodowej tej grupy pracowników, a także zmniejszy „presję” opiekunów na system świadczeń rentowych. Koszty wprowadzenia zmian są relatywnie niskie w porównaniu z długofalowymi korzyściami społecznymi i ekonomicznymi.

Podsumowanie:

Proponowana zmiana jest zgodna z Konstytucją, prawem unijnym i zasadami sprawiedliwości społecznej. Odpowiada na rzeczywiste potrzeby opiekunów osób z niepełnosprawnościami, realizując fundamentalne prawa do odpoczynku, zdrowia i godnego życia.

—, 22 maja 2025 r.

Łączę wyrazy szacunku